

ВІДГУК

офіційного опонента Сіткаря Тараса Вікторовича
на дисертаційне дослідження Шевчука Бориса Вікторовича
«Методика інформатичної підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей з використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання»
подане на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (технічні дисципліни)

Актуальність теми дисертаційної роботи. Дисертаційне дослідження присвячено проблемі підвищення якості інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів з використанням комп'ютерно орієнтованих засобів навчання. Професійна діяльність фахівців інженерно-педагогічних спеціальностей у галузі комп'ютерних технологій спрямована на підготовку робітничого потенціалу країни і, зважаючи на сучасні темпи розвитку інформаційного суспільства, потребує знання особливостей застосування сучасних засобів ІКТ у навчальній та управлінській сферах. З метою інтенсифікації професійної інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів доцільно впроваджувати комп'ютерно орієнтовані засоби навчання, розробляючи нові підходи, концепції, педагогічні системи.

Дисертаційне дослідження виконане в межах тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри інформаційних систем і технологій Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та пов'язане з реалізацією основних положень Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Концепцією програми інформатизації освіти.

Обґрунтованість наукових положень дисертації, їх вірогідність і новизна. Для досягнення поставленої мети та вирішення основних суперечностей дисертаційного дослідження автором проведено аналіз стану розробленості проблеми інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів з використанням комп'ютерно орієнтованих засобів навчання (КОЗН) у педагогічній теорії і практиці; визначено компоненти, критерії,

показники та охарактеризовано рівні сформованості інформатичних компетентностей майбутніх інженерів-педагогів; визначено і теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови та розроблено структурно-функціональну модель рівневої інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів з використанням комп'ютерно орієнтованих засобів навчання; експериментально перевірено ефективність організаційно-педагогічних умов інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі комп'ютерних технологій до професійної діяльності комп'ютерно орієнтованими засобами.

Системне розв'язання визначених завдань дозволило Шевчуку Борису Вікторовичу коректно отримати наукові результати дослідницької діяльності. Обґрунтування наукової новизни одержаних результатів є чіткими і конкретними, що дає можливість лаконічно описати сутність і зміст запропонованої структурно-функціональної моделі рівневої інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів з використанням комп'ютерно орієнтованих засобів навчання за визначених організаційно-педагогічних умов.

Аналіз дисертаційного дослідження показав, що дисертант з належною повнотою охарактеризував досліджувану проблему, запропонував сучасні шляхи підвищення якості рівневої інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів через систему обґрунтованих організаційно-педагогічних умов підготовки з використанням електронних навчально-методичних комплексів, що сприяло підвищенню ефективності освітнього процесу.

Загалом дисертаційна робота Шевчука Бориса Вікторовича вирізняється новизною, значним фактичним матеріалом, оригінальним підходом до аналізу та вирішення поставлених завдань, високою інформативністю. Робота характеризується структурованістю, методичною завершеністю і чіткістю висновків.

Вагоме практичне значення отриманих результатів та їх впровадження в освітній процес підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей

з використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання підтверджено відповідними довідками з Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Мелітопольського педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний університет імені Григорія Сковороди», Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Оцінюючи зміст дисертаційної роботи, її завершеності й оформлення зазначимо, що її зміст повністю відповідає завданням дослідження, а зміст структурних частин її назві. Представлені додатки конкретизують низку основних положень роботи. У дисертаційній роботі витримано всі основні вимоги щодо оформлення дисертаційних праць.

У **вступі** дисертації подано характеристику інженерно-педагогічної освіти через сукупність інформатичних вмінь, які повинні бути сформовані у майбутніх фахівців для здійснення професійної діяльності.

У **першому розділі** дисертантом проаналізовано основні підходи та напрями наукових досліджень з проблеми організації інформатичної підготовки студентів інженерно-педагогічних факультетів в умовах процесу інформатизації, психолого-педагогічні аспекти організації інформаційної взаємодії за умови використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання, визначені форми і методи навчання студентів інженерно-педагогічних спеціальностей з використанням комп'ютерно орієнтованих засобів навчання; обґрунтовано можливості застосування комп'ютерно орієнтованих засобів навчання як інноваційного методу професійної інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів.

Описано інформаційну взаємодію на основі комп'ютерно орієнтованих засобів навчання як фактор удосконалення інформатичної підготовки, зазначено, що навчання студентів інженерно-педагогічних факультетів в умовах використання КОЗН сприяє посиленню індивідуальної роботи

засобами мультимедіа, індивідуально-груповими формами навчання, активізує створення нових форм взаємодії між студентами, студентами і викладачами та студентами і КОЗН. Найважливішим чинником є забезпечення доступу студентів до різних джерел інформації під час виконання різних інженерно-педагогічних завдань.

Серед основних тенденцій модернізації процесу підготовки майбутніх фахівців у галузі комп'ютерних технологій автором відзначено перспективи застосування електронних навчально-методичних комплексів та мобільних інформаційно-комунікаційних технологій, які є найбільш ефективними для організації освітнього процесу.

У **другому розділі** автором визначено, що метою вивчення дисциплін інформатичного блоку студентами інженерно-педагогічного профілю є формування в них знань, умінь і навичок з використання інформаційних технологій в інженерії, педагогічній діяльності, їх готовність працювати в інформаційному суспільстві. Дисертантом визначено склад компетентностей по кластерам; розроблено послідовність формування системи інформатичних компетентностей на основі вивчення інформатичних дисциплін циклу фундаментальної, природничо-наукової та спеціальної підготовки майбутнього інженера-педагога. Обґрунтовано дидактичні підходи, тенденції та закономірності формування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища на базі електронних навчально-методичних комплексів, розроблено структурно-функціональну модель рівневої інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів під час використання ЕНМК, як основного дидактичного засобу в комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі педагогічного ЗВО.

Розроблені дисертантом структурні елементи моделі рівневої інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів з використанням комп'ютерно орієнтованими засобами навчання є достатньо обґрунтованими, педагогічно виваженими і доцільними.

У **третьому розділі** дисертантом подано організацію і методику проведення констатувального і формувального етапів експерименту та аналіз його результатів.

Заслуговує на увагу розроблена Б.В. Шевчуком система рівневої інформатичної підготовки майбутніх інженерів-педагогів з використанням комп'ютерно орієнтованих засобів навчання, яка орієнтована на включення таких фахівців в інноваційну діяльність шляхом активного застосування сучасних засобів навчання.

Загальні висновки роботи та висновки до розділів задовольняють запит, сформульований у дослідницьких завданнях, повною мірою відображають зміст і структуру дисертації, чітко сформульовані, несуть конкретне смислове навантаження, забезпечують цілісне сприйняття дисертаційної роботи. Мовностилістична культура дисертації належна, хоч не позбавлена певних огріхів. Бібліографічний опис у списку літератури зроблено з дотриманням сучасних установлених вимог.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Результати дисертації Б.В. Шевчука відображено у 23 публікаціях, із яких 1 – навчальний посібник, 8 статей у фахових наукових виданнях України за спеціальністю, 1 – у закордонних періодичних виданнях, 1 – у збірниках наукових праць, та 12 наукових праць у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій і семінарів, що свідчить про достатній рівень висвітлення в наукових виданнях та апробації теоретичних і емпіричних результатів дисертаційного дослідження.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Зміст і структура автореферату цілком відповідає змісту та структурі дисертаційного дослідження. В авторефераті досить повно і коректно охарактеризовано основні результати дисертаційного дослідження, які пройшли широку апробацію на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах.

Дискусійні положення та зауваження. Незважаючи на цілком позитивну оцінку дисертаційного дослідження Б.В. Шевчука, можна висловити певні побажання і зауваження:

1. Обґрунтовуючи актуальність проблеми дисертаційного дослідження, автором було виокремлено певні суперечності, однак, у роботі не достатньо чітко висвітлено, які з них на якому етапі дослідження були розв'язані автором.
2. Аналізуючи сучасні підходи до інформатичної підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей з використанням КОЗН, автору варто було б більш ґрунтовно проаналізувати специфічні особливості професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів.
3. За результатами проведеного дослідження розроблено численні навчально-методичні матеріали. Відсутність частини з них у додатках дисертаційної роботи не дає можливості оцінити їх практичну значимість.
4. У рукописі трапляються окремі стилістичні та орфографічні помилки.

Перераховані недоліки не є принциповими і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, а отже є всі підстави вважати, що дисертація Б.В. Шевчука є завершеним науково-педагогічним дослідженням.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та висвітлює головні положення і результати роботи.

Аналіз дисертаційної роботи, автореферату та опублікованих наукових праць Б.В. Шевчука дає нам підставу зробити наступний висновок. Дисертація Шевчука Бориса Вікторовича «Методика інформатичної підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей з використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання» за актуальністю, обсягом і оформленням відповідає вимогам, які висуваються нормативними документами до кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує присудження наукового

ступеня кандидата педагогічних наук із спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (технічні дисципліни).

Офіційний опонент,
кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри комп'ютерних технологій
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

Т. В. Сіткар

